

ТУНДЖЕР ДЮДЖЕНОГЛУ

БРУТ

ИЛИ УБИЙСТВОТО НА ЮЛИЙ ЦЕЗАР

(BRUTUS YA DA JUL SEZAR'IN KATLI)

(Без антракт, Трагикомедия-Трагедия)

Превод на български език Гюлшен РАСИМ

Tuncer Cücenoglu

cucenoglutuncer@gmail.com

tcucenoglu@hotmail.com

www.tuncercucenoglu.com

Много ми хареса последната пиеса на ТунджерДжюдженоглу „Брут или убийството на Юлий Цезар“.

Това е драматургичен текст с остроумен и динамичен сюжет, който се чете на един дъх. В тази пиеса в която елементите от класическия и съвременния театър са майсторски преплетени Джюдженоглу пренася известната историческа реалност на сцената и сякаш се съревновава с известни драматурзи, които са писали пиеси на тази тема, начело с Шекспир. С главозамайващо майсторство изобразява връзката между миналото и настоящето, между виртуалната и сегашната реалност. Образците на съвременния Цезар, ще видят себе си като в огледало, а зрителят – с усмивка осмисляйки представлението ще има шанса да си зададе въпроси и да се самокритикува.

Не на последно място съм длъжен да отбележа, че този специфичен текст на пиесата „Брут или убийството на Цезар“ ще даде възможност на актьорите да покажат удивителна и впечатляваща игра на сцената.

От все сърце поздравявам Джюдженоглу с тази творба.

Атаол Бехрамоглу

Поет/Писател/Журналист

Нова пиеса от Джюдженоглу

„Брут или убийството на Юлий Цезар“

„Тъмнина ще има –Но винагище има просветление.“

Мисля, че липсата на нови пиеси не е беда само в моята страна, но и в световното театрално изкуство.

Живеем в 21 век. Времето в което рафтовете по книжарниците са пълни с поезия, романи, разкази, есета и мемоари, а рафтовете определени за драматургични произведения са ограничени, на тях се намират само тиражираните отново вчерашни класически и съвременни пиеси. Всъщност това не е признак за нашата интелектуална бедност или отчужденост от театралното изкуство. Всички ние знаем, че докато съществува човекът, единственото вид изкуство, който се явява основата

на самия живот и ежеминутно се обновява, и който винаги ще съществува – Това е театърът.

Тогава какъв е проблемът? Защо няма нови драматурзи?

Чия е вината? Новата замърсена среда – наречена технология или човечеството, което се предаде под натиска на масовите електронни акробатики и бе подтикнато към поражение. А може би това, че театърът е едно от най-древното вид изкуство и затова претърпява интервенцията на капитализма, който използва най-мръсните пътища?

„Културен империализъм“ - този господстващ израз, ориентиран към умствената настройка, като раков тумор унищожава духа и тялото на цялото общество и отделните й членове. И, ако ние сме против това, единственият здравословен изход се крие в: любовта, мира, равноправието и свободата, а именно в самото театрално изкуство.

Тогава значи, животът без театър е сляп, глух и нем. Ето, може би само заради това, са жизнено необходими нови пиеси.

Пиесата, която държите в ръцете си е новият подарък на Тунджер Джудженоглу за света. Драматург, който е написал най-много пиеси в Турция и чийто пиеси се поставят и се срещат със зрителите не само в моята страна, но и в много други държави.

Ако, това е едно търсенес простишки изрази да се пресъздаде историческата разплата, за да се измъкнем от вчерашните лъжи и измами, да хвърли светлина на днешния ден и бъдещето, да изведе на показ човешките добродетели - то тази пиеса ще ви изглежда, като един голям оркестър състоящ се от безброй цигулки различни по-големина.

Много бих искал да присъствам на първата премиера на „Брут или убийството на Юлий Цезар“, макар и да не знам къде ще се състои това. На коя сцена ще оживее драматургичният текст. Кой светъл ум ще я постави и ще го превърне в част от нашият културен живот.

Благодарности на Джудженоглу.

Орхан АЙДЪН

Актьор/Говорител на Творците-инициатори в Турция

В продължение на 35 години, аз казвам „Да, на изкуството“. Концепцията на изкуството, аз разбирам като процес на творческа философия, полезна за работа, също и като интелектуален продукт. Процесът влияе на продукта - продуктът на процеса, както трилогията: добър, красиви истински се препокрива с етика, естетика и справедливост .

Защитавам тезата, че присъствието на изкуството във всички области на човешкия живот е една философия. Пример за това трябва да бъдат образците на изкуството и само те могат да хранят културата.

ТунджерДжюдженоглу го познавам от 35 години. Знам как работи. Спокойно мога да кажа, че тази култура- „Да на изкуството“, за която говорих, ТунджерДжюдженоглу прекрасно прилага на практика.

Отблизо следя и знам за успехите на неговите постановки, както в моята страна, така и зад граница. Знам, че той пише произведения на съвременно ниво.

С годините, той не само, че не изостава от съвременното , но пише много по обстойно. Този натрупан опит му дава възможност да пише пиеси, които са огледало на нашата епоха. Творбите на нашия писател са с универсална стойност. Развитието и престижа на една държава се измерва с уважението и отношението ѝ към деятелите на изкуството като ТунджерДжюдженоглу, които създават универсални ценности.

За да приеме младото поколение отговорността си към изкуството, трябва да опазим, уважаваме Т.Джюдженоглуи да му помогнем за да разпространисвоеето изкуство. Да се стараем да увеличим числеността на драматурзи като него.

Пиесата „Брут или убийството на Юлий Цезар“, която държите в ръцете си, е живият пример за това. По техника на писане и съдържание тази пиеса е съвременният отговор на „Да, на изкуството“.

Поздравявам ТунджерДжюдженоглу. Надявам се, той да заеме заслуженото си място и бъде добър пример за други драматурзи.

Тамер ЛЕВЕНТ

Актьор, Режисьор, Писател

**Бивш Генерален Директор „Дирекция Театри“ –
Турция**

**/ТОВАУ*/Почетен председател на Фонда на
работещите в Държавната Опера и Балет**

Посвещава се на Ергин ОРБЕЙ

Известен Театрален деятел

Действащи лица:

Брут – сенатор-республиканец

Касий – сенатор-республиканец, шурей на Брут

Каска – сенатор-республиканец

Порция – жената на Брут, сестра на Касий

Сервилия – майката на Брут

Луций – слуга на Брут

Юлий Цезар

Калпурния – последната жена на Цезар

Фигуранти – охраната на Цезар /войници/

Граждани, хора от народа

Време на действията:

14 март 44 година до н.е. Нощ

15 март 44 година до н.е. Ден

Място на действията: РИМ

I

Къщата на Касий

/Актърът, който ще играе ролята на Касий съблича ежедневните си дрехи, облича сценичния си костюм и се приготвя. Гримира се. Изправя се сякаш се оглежда в цял ръст в огледалото. Възхитен, щастливо се усмихва. Не може да се нарадва на своя образ./

КАСИЙ:*/Щастливо се провиква към кулисите/*.- Още ли не си готов?

КАСКА: Още малко.

КАСИЙ: Трябва да побързаш.

КАСКА: Имаме още време. Почти съм готов.

КАСИЙ: */Шегувайки се./* - Колко си безразличен към всичко. Аз искам час по-скоро да видя сенатор Каска, а ти въобще нямаш желание да видиш Касий.

КАСКА: */Преоблечен, бавно излиза на сцената./* - Добър вечер, сенатор Касий!

КАСИЙ: Добър вечер, сенатор Каска!

КАСКА: Какво ще кажеш: заслужавало ли си е закъснението, скъпи Касий?

КАСИЙ: Да! Аз как съм?

КАСКА: Като подсилиш визията си със сериозността на един сенатор, всичко ще бъде наред. Но аз не се чувствам добре, преплитат ми се ръцете и краката. Лесно ли е да излезеш на първо представление на пиеса?

КАСИЙ: И двамата сме опитни актьори. Преживяли сме много такива вълнения. Но, ако трябва да ти призная, този път и аз се вълнувам много. Ако питаш защо: определяща роля е характерът, който ще трябва да пресъздам. Това ми пречи да бъда спокоен. Още повече, моят характер и този на Касий са пълна противоположност. Азкато човек съм шегаджия, а Касий не обича. Аз обичам да се смее с пълно гърло, а той само разтяга устни в подобие на усмивка. Аз съм открит човек, а той вгълбен в себе си.

КАСКА: Същите притеснение важат и за мен. Можеш ли да кажеш, че характерът на Каска, който трябва да пресъздам и моя си подхождат. Каска е вещь в завършването на започнатото в точния ден и час. Той е решителен и активен републиканец. А, аз напротив, не помня в живота си да съм платил дори и сметката си за ток навреме. Даже и за личните си срещи много пъти едва едвам успявам. Има още безброй различия между нас. Въпреки всичко това, режисьорът ни прецени, че и двамата сме подходящи за тези роли.

КАСИЙ: Не казвали режисьорът ни: „Успешният актьор е този, който успява да усвои различията в характера на героя и го пренесе на сцената. Може и да е прав човекът.

КАСКА: /Изважда от джоба на дрехата си звънящия си телефон./-

Ало... Да! Преоблякох се, превърнах се в Каска. Направих си и грима. Чакам започването на представлението, скъпа. Не, още не е започнало. Ако беше започнало, бих ли могъл да ти отговоря. Скъпа, понякога нямаш никакъв усет да прецениш на ситуацията. Не! Несъм сам. С кой мога да бъда. С колегата, който играе ролята на Касий. Да! Ало-о-о, Касийе мъж. Какво по дяволите ще прави при мен младата актриса, която играе жената на Брут.

С нея не играем в една сцена, нито веднъж. Не се уморявай... Колко пъти да ти обяснявам, че в театъра ни има отделни гримьорни за актрисите. Стига вече с тази безсмислена ревност. Каква ти е целта? Искаш да забравя текста си, който и така не съм го заучил добре и да стана за посмешище. Прекрати този разговор. Пожелай ми успех и затвори слушалката. Ти си знаеш... /Затваря телефона/.

КАСИЙ: Жена ти...?

КАСКА: Кой друг може да е? Нали помниш, беше дошла когато започнахме репетиции. Всъщност, не я вълнуваха репетициите, а младата актриса.

От тогава само за нея ми говори. Уж ни видяла да се споглеждаме. Постоянно ми досажда.

КАСИЙ: /Шегува се./- Неможе да се каже, че не е права жена ти. Даже женски мухи не могат да припарят до теб, а напротив, отлитат като те видят.

КАСКА: / Въпреки всичко му харесва./ - Чак пък толкоз, драги.

КАСИЙ: И няма да дойде на първото представление?

КАСКА: Предпочитала да дойде на премиерата, когато уж грешките ни бъдат по-малко. А и неможела да гледа едно и също представление два пъти.

КАСИЙ: А-ха-а! Остави вече тези неща! Успокой се преди игра. Поеми си дълбоко въздух, задръж и издишай. Малко време ни остава. Представлението почти започва. Да отдъхнем малко. А сега ми кажи датата на действието в нашия спектакъл.

КАСКА: 14 март, 44 година. Започва през нощта. 15 март 44 на следващият ден приключва.

КАСИЙ: Хубаво! Ама това 44 да не подведе зрителите. Това до Новата ера ли е или после?

КАСКА:Разбира се, до Новата ера...

/Отново звъни телефонът.Каска поглежда кой звъни. Разбира, че е жена му. Спира се и се мръщи./

КАСИЙ:*/Пречи му да отговори./*- В 44 година до Новата ера,нима телефонът е бил изобретен? Ох, боже мой! Изключи го този телефон. Махни го оттук. Дяволът пълни оръжието, казват. Без да искаш да не натиснеш спусъка. В случая телефонът е също като оръжието. Мислиш, че си го изключил и започваш играта. Ако звъни по време на игра? Или гледаш едно представление, а той настоятелно звъни? Случи ми се такова нещо на една премиера в друг театър.

Това което ние искаме да разкажем няма никакво отношение към днешният ден.

/Убеждава се, че Каска е изключил телефона си./- Успокой се приятелю.
/Поглеждайки през рамо, придвижва се към зрителите./

Виж, всички са седнали по местата си. */ Чува се гонг./* - Започваме представлението. Ако закъснеем още малко, публиката ще започне да ни аплодира.Това е някакъв нов обичай в театралния ни свят.

/Чува се нов гонг./

А сега излез на улицата. Това нещо в ръката ти го остави на рафта. Поemi си най-малко пет пъти дълбоко въздух, задръж и издишай, и отново се върни тук. Не се бави!

/Каска излиза. Чува се трети гонг./

КАСИЙ:*/Преглеждайки многото писма върху масата. Дава знак на осветителите. С навлизането на драматическото осветление се чува ужасният вой на бурята на улицата./*- Къде остана този човек! Трябваше вече да е тук. Ние се подготвяме за действия, които ще променят хода на

историята, а сред нас има хора, които още не схващат важността на това събитие.

/Вижда влизането на Каска./- Къде остана, сенатор Каска?

КАСКА:*/Оправяйки дрехите си./*- Не чуваш ли бурята на улицата. Сякаш Рим се преобръща. Хвърчат покриви, дърветата се превиват сякаш ще се изкоренят. Прислоних се във входа на театър „Помпей“ за да изчакам да премине дъжда. Затова закъснях, сенатор Касий.

КАСИЙ: Мълнии да падат и наводнения да има, ако ще и лъвове по улиците да обикалят, тази работа трябва да я свършим, Каска. Защото сме длъжни още тази нощ да положим камъните по пътя, по който ще преминем утре. Нетрябва да пропускаме нищо. Иначе делото, което сме намислили е обречено на провал. Още по-лошо, това свято начинание може да се превърне в голяма беда за всички нас. В момента трябва да приключим с всякакви наши лични опасения.

КАСКА: Надявам се , тази бърза подготовка, да не доведе до важни и нежелани пропуски. Нали казват: Бързата работа, срам за майстора.

КАСИЙ: Вече няма за какво да бързаме! Стрелата е пусната от лъка. Всичко трябва да протече, както го запланувахме! Тези писма ги отнеси в дома на Брут и ги остави в градината, т.е. както всеки път! Бъди внимателен, да не те заловят. Не забравяй! Брут е подозрителен и не участва открито в нашите действия. Въпреки, че е женен за моята сестра Порция, понякога даже и на мен ми няма доверие. Затова, тези писма, които той си мисли, че са писани от гражданите, ще осигурят участието му в нашите действия. Когато човек знае, че зад него стои народа добива увереност. Особено това се отнася за политиците. Всъщност, основната причина, затова той да ни чака тази нощ в дома си, са именно предишните писма. В никакъв случай не забравяй това!

КАСКА: Само Брут ли е подозрителен! Ти също не каза на Брут открито, какво трябва да се направи?

КАСИЙ: За да бъда уверен, аз изчаках той да направи първата крачка. Да, той е републиканец, но всъщност всички знаем и не можем да отречем, че той обожава Цезар. Тези писма са особено важни, Каска.

Подсилвайки с различни въпроси преживените ситуации в които е попадал Брут в миналото, ние трябва напълно да слоим неговото преклонение пред Цезар.

КАСКА:Касий, ти знаеш, че в този сценарий аз имам своя мисия. Както и преди, така и отсега нататък всички заповеди ще бъдат изпълнени. Можеш да ми имаш доверие. */Взима писмата./* - Стига да спре дъжда и локвите да не намокрят писмата, иначе ще станат нечетивни. Единствената сложност е в това, че трябва да сложа писмата на такова място, където няма да се намокрят. Ако немога да ги сложа на различни места в градинката пред къщата, Брут ще се досети, че умишлено са поставени, за да си промени възгледите. Ето, това ме безпокои, Касий.

КАСИЙ: Ти вече мислиш върху детайлите. Това ми дава повод, да смятам, че в нашето дело няма да има засечка.

КАСКА:Къдеи кога ще се срещнем, за да отидем в дома на Брут?

КАСИЙ: Ще дойдеш направо у нас! Опасно е да се срещаме навън. Тук в къщи ще чакаме. В дома на Брут, ще отидем в полунощ, когато улиците на Рим бъдат съвсем пуссти. Така ще дадем време и на Брут да прочете всичките писма.

КАСКА: Добре, Касий. Само че... Сякаш сърцето ме стяга и мозъкът ми е безчувствен. Не ме съди, но и малко ме е страх.

КАСИЙ: Защо да те съдя? Да ти призная и мен ме е страх. Хора сме. А страхът е присъщ за човека. Тревожим се. Подготвяме действия, за които никой дори неможе да си помечтае. Лесно ли е? Да плануваш убийството на такъв човек като Цезар?

/Като че ли сам се плаши от собствените си думи./ - Дай да не говорим повече за това. Хайде тръгвай, не се бави.

КАСКА: Добре, Касий.

/Двамата сенатори се прегръщат, като за последно, сякаш си искат прошка. Каска взима торбата с писмата и с бавни крачки излиза навън./

II

КЪЩАТА НА БРУТ

/Брут се приготвя. Оправя си дрехите. Проверява си грима. Изважда една маска от чекмеджето на масата. От двете страни на маската висят два ластика, които спомагат за задържането и пред лицето. Държи го пред лицето си. Маската представлява усмихнато и възхитено лице. Тази майска той ще я слага само в присъствието на Цезар. Той я поставя на главата си като очила. Става на крака и като че ли се оглежда в цял ръст в огледалото. Доволен е от вида си. Щастливо си усмихва. Непреставя да се възхищава на своя образ, така както Касий и Каска/.

БРУТ:*/На публиката./* - В това представление аз ще играя сенатор Брут. Отвън по афишите видяхте името на спектакъла. Заглавието започва с името на Брут- „Брут или убийството на Юлий Цезар“. Да не разводнявам. Брут е главният герой в спектакъла. До този момент в този театър аз играех само второстепенни роли и ролята на Брут за мен е невероятно голям шанс. И аз трябва да се възползвам от него. В главата ми се въртят много щури въпроси. Столетия,заради този израз – „ И ти ли , Брут!“ , той бе възприет и се прослави като предател. Може ли тази роля да бъде второ раждане за Брут? Както над шестдесете сенатори и Брут е сенатор-республиканец. Цезар ли? Стига толкова клюки, много се разприказвах. Ще се постарая да пресъздам на сцената образа на Брут. Гледайте и вижте. В края на краищата, вие ще решите дали е успешна играта ми.

/Вижда пред вратата Порция. Когато Брут говори Порция не се движи. Брут на публиката. / - Тази млада жена е моята съпруга Порция. Тя ще играе и сестрата на Касий. В нашия театър я приеха само заради тази роля. Както сами виждате – божествено същество. Като кобилка се носи наоколо. Обърнете внимание на похотливо отворените ѝ устни. Буквално ви подсеща, какво може да направи с вас, за да полетите. Пощурявам от деня в който я видях за първи път. Мисля, че филмовият сектор няма да я остави за дълго в театъра. След като видят играта ѝ - кинорежисьори,

рекламни агенти и продуценти с различни обещания ще я откъснат от театъра ни.

/ Дава знак на осветителите за смяна на осветлението. Преминава към драматическо осветление. Звукът на бурята е тих. Едва се чува звукът на дъжда. Брут застава с гръб. Тихо изотзад идва Порция и прегръща Брут./

БРУТ:*/Плаши се/.*Ой!

ПОРЦИЯ: Най-красивият сенатор на Рим... Мой Брут... Скъпи съпруге...

БРУТ: Изплаши ме, Порция! Помислих, че падна мълния! Виж, бурята сакаш утихна и дъждът спря. И локвите се оттекоха. Чуй, как страшният звук идващ от небето, отстъпи място на тишината.

ПОРЦИЯ: В такава нощ човек се възбужда!

БРУТ: Да, преживяваме удивителна нощ, мила моя!

ПОРЦИЯ: Когато природата се разбушува аз се сетих за теб, Брут. Казах си: - Добре е, че този човек е мой съпруг. Чете книги, красиво говори, добре пише, уважава всички. Никого не обижда. Добре възпитан. Лудо ме обича! Но има един недостатък – обича Рим повече от мен. */Смеят се./*

БРУТ: Ти също си такава, Порция! Пълна си с любов и уважение. Ти прекрасно знаеш, какво трябва да говориш и какво не трябва да приказваш пред хората, как да се обличаш и как да се държиш! А това, че си и сестра на моя съратник Каска, е другата положителна страна на нещата. Накратко казано, получила си много добро семейно възпитание, скъпа.

ПОРЦИЯ: Не съм винаги така възпитана, ти знаеш */усмихва се/*. Можеш ли да кажеш, че ив леглото съм така благовъзпитана?

БРУТ: Това е друго.

ПОРЦИЯ: Това, че съм твоя ме прави щастлива, Брут. Въпреки, че като се събудя, малко ме е срам... */Минавайки зад гърба на Брут, мерише косата му. Прегръща го. Целува го по врата./* - Вече цяла седмица не ласкаеш любимата си. Тяло ми жадува за твоите устни.

БРУТ: Луций не е ли е пред вратата?

ПОРЦИЯ: Остави сега Луций.

БРУТ: Известно му е, че очаквам гости. Къде може да е отишъл? Ти не го ли видя?

ПОРЦИЯ: Събира нещо под дърветата в градината.

БРУТ: Уж го предупредих да не се отделя от вратата. Знае, че очаквам много важни гости.

ПОРЦИЯ: И кои са, тези важни гости?

БРУТ: Двама сенатори, по-големият ти брат Касий и Каска...

ПОРЦИЯ: Повече от месец, не съм видяла. Но той идва при теб, а не при мен. Не им ли стига това, че се виждате в Сената? Вече и в къщи ли носиш работа?/Прегръща го/. Нима не чу последните ми искрени признания?

БРУТ: Аз, само отбелязах приоритета си. Ще бъде много важна нощ за всички ни.

ПОРЦИЯ: Не се ли затыжи за мен?

БРУТ: Що за въпрос? Ти знаеш, колко много те обичам!

ПОРЦИЯ: Нима, обичащият човек, може една седмица да не ласкае любимата си жена. Леля ми каза, че : „Жената е длъжна да бъде всичко за мъжа си. От това зависи да продължи успешно един брак“ . Разбери най-после! Затыжих се много за теб.

БРУТ: Безпокойствата, потискат желанието ми за плътски удоволствия.Знам, че изглежда като безразличие. Ето това виждаш напоследък в мен, скъпа!

ПОРЦИЯ: А, аз никога немога да бъда безразлична към теб. Напротив, увеличава се влечението ми.

БРУТ: Никога ли? Наистина?

ПОРЦИЯ: Не! Никога.

БРУТ: Може и да е имало, но аз да не съм усетил. Понеже жените съумяват да се възползват от женствеността си. Те могат да покажат лъжлива страст и да накарат мъжете им да повярват.

ПОРЦИЯ: */Прегръща го/* - Никога не съм те лъгала в това отношение, Брут.

БРУТ: */Опитва се да се отдалечи./* - Всеки момент може да влезе Луций.

ПОРЦИЯ: Не ме плаши в собствения ни дом. Да отидем в стаята ни. Хайде, не стой.

БРУТ: */ Опитва се да се отдалечи./* - Казах ти, че чакам гости.

ПОРЦИЯ: Хайде, де...

БРУТ: */Нормално осветление. На публиката./* - Колко е трудно да играеш сития, когато си гладен. Да наблюдаваш див вулкан, изригващ лава...*/Смее се./* - Като че ли и в нормалния си живот свикнах, да говоря като героите на Шекспир?*/Отново драматическо осветление./*

ПОРЦИЯ: Аз съм твоя жена, Брут.

БРУТ: */Държи ръцете ѝ./* - В навечерието сме, на много важни събития, Порция. Не ме принуждавай да говоря повече от необходимото. По-добре е да не знаеш за ситуациите, които преживяваме. Всички сенатори са в очакване.

ПОРЦИЯ: Скъпи, сега мен нищо не ме интересува. Освен едно нещо: Защо се отчужди от мен?

БРУТ: Ние работим много усилено сега, скъпа.

ПОРЦИЯ: */С обида./* - Всеки ден ли? Нима цяла седмица имахте важни дела! */С упрек./* - Идваш в спалнята ни винаги след мен. Лежиш в леглото, страхувайки се да ме докоснеш. И през цялото време се въртиш. А след време, тихомълком излизаш от стаята. И до сутринта седиш наоколо или дремеш някъде. Какво криеш от мен, Брут?

БРУТ: Подобни въпроси ме дразнят!

ПОРЦИЯ: Какво значи това? Щом съм ти жена, мое право е да знам всичко.

БРУТ: Дај да прекратим този разговор.

ПОРЦИЯ: Да прекратим! Така ли? Какво криеш от мен?

БРУТ: */Повишава тон./* - Стига вече!

ПОРЦИЯ: */Сърдито се отдалечава. Спира се и гледа Брут в очите./*

А, може би имаш връзка с друга жена?

БРУТ: Какво говориш ти?

ПОРЦИЯ: Не се прави, че не разбираш. Отговори ми. Друга ли има в живота ти, те питам?

БРУТ: */Мисли./*- Има ли по-красива и женствена от теб в Рим? Каж ми? Ако смяташ, че има, само тогава имаш право да ми зададеш подобен въпрос.

ПОРЦИЯ: */Успокоена отговаря./*- Отговорът ти ми хареса, няма да крия. Ти разбираш от женската душа, Брут. Ти добре знаеш, че именно заради това те избрах.

БРУТ: Тогава не ми задавай такива въпроси.

ПОРЦИЯ: Леля винаги ми казва: „Порция ти си привлекателна и интересна жена. В този голям Рим, няма друга като теб. Мъжът ти, Брут те обожава и обича. Но ти имай едно на ум: Че чуждата кокошка, винаги изглежда гъска“.

БРУТ: Какво искаш да кажеш с този пример, Порция?

ПОРЦИЯ: Оглеждай се добре наоколо! Ще видиш, че има десетки мъже, живеещи ден за ден и които се движат с разни отрепки, които не можеш може да сравнят със собствените им жени. Или, не трябва да се вярва на нито един мъж. Защото, изневярата е заложена в природата им.

/Внимателно и с тихи стъпки влиза Луций. В ръката си носи кошница/.

БРУТ: */Шегува се./*- Пак ли си брал плодове, Луций?

ЛУЦИЙ: */И той шегувайки се./*- Да, господарю! Разпръснати на различни места, сякаш нарочно. Въпреки бурята и дъжда, освен едно-две, всички

останали са сухи, господарю. Затова, беше трудно да ги събера. Ако съм преброил точно – двадесет и две... Ако съберем всичкисма, които получихме през последната седмица в една книга, ще стане огромен том. */Оставя ги на масата. Тръгва да излиза./*

БРУТ: Спри! Почакай! Имам да ти кажа нещо.

ЛУЦИЙ: Добре, господарю. */Спира се до вратата./*

БРУТ: */Шепнешком./* - Ти постъпваш несправедливо с мен, Порция. Когато си отидат гостите, надълго ще обсъдим това. По принцип, срещата ми с тях няма да трае дълго. */Шепнешком на ухото й./* - За нас с теб, тази нощ ще бъде много дълга.

ПОРЦИЯ: */Сякаш успокоена./* - Добре, любими! Ще чакам твоето идване. Нещо последно искам да ти кажа, само че не ми се сърди. Понякога изпадам в паника от това, че ще остана без теб. Затова говоря глупости и изпадам в ревностни кризи. Ако с теб се случи нещо лошо, аз не бих могла да живея, Брут.

БРУТ: Нищо няма да се случи. Смъртта е неизбежна за всички нас, по-добре е да приемем тази реалност и да продължим да живеем. Този подход ще облекчи болката, когато това се случи.

ПОРЦИЯ: Аз, мога ли с нещо да ти помогна?

БРУТ: Не, любима! Без туй ще почерпим гостите само с вино и плодове. И ти знаеш, че най-добре от всички това го умее Луций.

ЛУЦИЙ: Всичко е готово, господарю. Двадесет годишно вино, специално съхранено, топли ядки и плодове току-що откъснати. Няма да се посрамим.

БРУТ: Благодаря, Луций!

ПОРЦИЯ: Желая ти успех, скъпи. Предай моите поздравии на брат ми. Да отдели малко време и за нас. Държавните работи намя да избягат.

БРУТ: Ще предам.

ПОРЦИЯ: */На излизане към Луций./* - Ако имаш нужда от нещо, повикай ме Луций!

ЛУЦИЙ: Както заповядате, госпожа! */Порция излиза./*

БРУТ: */Взема едно писмо от кошницата. Подава го на Луций./* - Прочети го това, Луций! Чети бавно! Не бързай!

ЛУЦИЙ: */Взема писмото. Чете./* - Многоуважаеми сенатор Брут. Пиша ви тези редове искрено и чистосърдечно. Аз знам, че ще ме разберете. Понеже вие сте умен и далновиден човек. Аз високо ценя и отблизо следя, как вие от все душа и сърце се борите за правата ни. Особено за най-бедните и средното съсловие. Колко сте предан на делото в името на щастието на нашия народ. Ако питате за мен: Аз съм един дребен търговец. Ние всички знаем, как вие работите в наша полза, незаставайки на страната на собствениците на стоки. Как в горещи дискусии по много въпроси защитавате нашите интереси. Вашето усърдие за да се развият и защитават ценностите на републиката, още повече укрепват нашето доверие във вас. Всеобщото желание на Общността на търговците е да ви видим на по-високо ниво в служба на народа ни. Моля Ви, излезте напред. Завършвайки писмото си Ви уверявам, че ние винаги ще бъдем на Ваша страна. Надяваме се да ударите твърдо с юмрук по масата в името на нашите интереси. Поднасям Ви най-дълбоко уважение, господине. Д. Останете със здраве. Останете с нас. Подпис. Гражданин на Рим.

БРУТ: Прочети следващото писмо, Луций!

ЛУЦИЙ: На вашите заповеди, господарю.

/Взема следващото писмо и чете./

Драги Марк Брут! Написвайки тези редове, знам, че и сам ще бъда разстроен припомняйки Ви тази тъжна история, от миналото. Уважаеми Брут! Вие помнете навярно как Вашата прекрасна майка и скъп баща са живели в приказен брак. В Рим, Вашето семейство беше образец за семейно щастие, на което всички се възхищаваха. Това продължи, дотогава докато Цезар, не се завърна от поредния си победоносен поход и не реши да даде прием в тази чест, и не покани някои видни аристократи. Сред немногото поканени на това празненство беше и Вашият баща.

Приемът продължи до сутринта. През цялата нощ, Цезар разказваше с гордост всяка подробност от похода. Един след друг се вдигаха тостове за победата на Цезар. Това пируване продължи до сутринта и когато приемът свърши част от гостите останаха, а друга част се прибраха по домовете си. Когато Вашият баща се върна в къщи, Вие с майка ви сте го посрещнали на вратата. Баща ви постоянно е повтарял: „Цезар е велик човек! Цезар е велик воин! Докато той е жив, никой няма да посмее да гледа изкъсо на Римската империя!“. Вие и майка ви буквално го влачихте до стаята му. Съблякохте дрехите му и го сложихте в леглото. Той дишаше хаотично, на пресекулки. Вие също отидохте и си легнахте, скъпи ми Брут. Тъкмо се унасяхте в сън и чухте разкъсващия тишината писък на майка си. Изтичахте нагоре. Майка ви крещейки съобщаваше за смъртта на баща ви...

/Замълчава./

БРУТ: Какво има? Защо замълча, Луций? Всичко това го знаем. Продължавай!

ЛУЦИЙ: На следващият ден Цезар, дойде у Вас и поднесе съболезнования на майка ви и Вас. Погребението на баща ви, бе извършено според всички обичаи. Но Цезар продължаваше да прихожда у вас. И не след дълго, майка ви започна да живее с Цезар. Аз съм длъжен да напиша това, скъпи Брут. Вие трябва да ме разберете. Да, Вие и сам го знаете. За жалост, Вашата майка стана само държанка на Цезар. Както десетки други жени... Само, че това съжителство не продължи дълго. Безжалостният Цезар, заряза Вашата майка на произвола на съдбата и започна да търси нови удоволствия в други жени.../Спира да чете./

БРУТ: Продължавай. Довърши писмото, Луций!

ЛУЦИЙ: Драги сенаторе! Извинете ме, но аз бях длъжен да Ви подсетя за тази история, която Вие и без това знаете. Аз, исках само да Ви съобщя за някои обстоятелства, които до този момент са били пропуснати. За смъртта на Вашият баща лекарите казаха: „Отравяне“. „Хранително отравяне“. Питам Вас, скъпи Бут – „Ако това е хранително отравяне“, тогава защо умря само Вашият баща? Нима в нощта на приема всички гости не ядоха от същите гозби. Това, че Цезар си пада по красиви жени, е известно както на

всички, така и на Вас. Всички знаем, че Цезар много харесваше Вашата майка и преди смъртта на баща ви. При това положение как Вие оценявате факта, че Цезар под предлог да успокоява Вашата майка, често идваше във Вашия дом и успя да съблазни майка ви , когато тя изпитваше голям морален упадък? И в никакъв случай не забравяйте това, драги Брут, че Цезар е изключително умен и, че той отрано създава всички условия, за да постигне това, което е намислил. Аз исках, Вие да го знаете. Приемете моята обич и уважение, скъпи Брут. Подпис. Ваш приятел от Рим...
/Мълчание./

ЛУЦИЙ: Да премина ли, към другото писмо, господарю?

БРУТ: Аз, сам ще погледна, Луций. Благодаря. Не се отделяй от вратата.
/Луций мълчаливо излиза навън. Брут е объркан. Преход към нормално осветление./

БРУТ:*/На публиката./* - Какво беше това? Не говори нищо конкретно, а само задава въпроси върху които трябва да се замислиш. Няма нужда да се превръщаш в Хамлет! Възможно ли е, най-известният драматург в света Шекспир, да е пропуснал тази реалност, когато е писал „Юлий Цезар“? Или е затворил очи за този интересен факт, използвайки го като източник на вдъхновение за написването на „Хамлет“ след година?

/Сцената се затъмнява. Осветява се. Брут чете писмата. Раздразнен е. Луций чака пред вратата. Идва Сервилия, майката на Брут./

СЕРВИЛИЯ:*/Красива, самоуверена и привлекателна./* - Добър вечер, Луций!

ЛУЦИЙ:*/С уважение се изправя./* - Добър вечер, госпожо!

СЕРВИЛИЯ: Синът ми, в къщи ли е?

ЛУЦИЙ: Да, госпожо. Заповядайте!

СЕРВИЛИЯ: Не. Влез и му съобщи за моето идване. Ако не е ангажиран, ще влезна при него. А, ако е зает, ще отида при Порция докато се освободи.

ЛУЦИЙ: Добре, госпожо! */Влиза./* - Господарю...

ЛУЦИЙ: Не, господарю. Майка ви, госпожа Сервилия е тук.

БРУТ: Майка ми?

ЛУЦИЙ: Майка Ви казаха : Ако не е удобно, че ще Ви почака при госпожа Порция.

БРУТ: */Не чака Луций да отвори, сам отваря вратата./* - Влез мамче!
/Целува я./- Добре дошла!

СЕРВИЛИЯ: Добър вечер, Брут!

ЛУЦИЙ: Желаете ли нещо, госпожо!

СЕРВИЛИЯ: Не, благодаря!

БРУТ: Съобщи ми като дойдат гостите! Майка ми, не е чужда!

ЛУЦИЙ: Слушам, господарю! */Излиза./*

СЕРВИЛИЯ: Кои са гостите ти, Брут?

БРУТ: Двама сенатори.

СЕРВИЛИЯ: Това ме заинтригува! А имена?

БРУТ: Касий и Каска...

СЕРВИЛИЯ: А-ха! Касий, твоят шурей. Цезар въобще не го харесваше. Казваше, че той е лицемер и не може да му се има доверие. Касий винаги завидваше на Цезар. Смяташе че му отнеха правата и той незаслужено остана на втори план. Те бяха двама равни, но Цезар дръпна напред. И за Каска съм чувала. Запален републиканец, мисля.

БРУТ: Мамо, Касий е много умен човек!

СЕРВИЛИЯ: Не съм казала, че е глупав. Почти полунощ е. Защо идват в този късен час?

БРУТ: Виж и ти дойде, мамо.

СЕРВИЛИЯ: Това е домът на моя син. Винаги и във всяко време мога да дойда. Или не е така?

БРУТ: Съмняваш ли се в това, майко! Ние даже искахме постоянно да живееш с нас, но ти не пожела. Аз винаги съм искал да живея с теб под един покрив.

СЕРВИЛИЯ: Това би било грешка. В един дом, не бива да има двама господари. Но ти не отговори на въпроса ми?

БРУТ: Ще говорим за утрешното гласуване. Ще обсъждаме какво можем да направим.

СЕРВИЛИЯ: В късните часове на нощта?

БРУТ:Какво по естествено нещо има в това от време на време да се съберат сенатори, които имат определяща роля, за да обсъдят дадената ситуация, мамо? Нима такива срещи няма да предотвратят допускането на грешки от някои приятели? А ти какво? Да си призная и аз съм любопитен да разбера, каква е причината която те води насам. Още повече в такава нощ, в която бурята и дъждът преобърнаха всичко наоколо.

СЕРВИЛИЯ: Бурята на улицата утихна, Брут. Но, аз бих дошла даже, ако още бушуваше. Вече цяла седмица сънувам странни сънища. Много пъти се канех да дойда, но не се получи. Днес след обед съм задрямала. Бурята и гръмотевиците ме разбудиха. И добре, че се събудих. Изскочих от леглото плувнала в студена пот заради тези кошмари. Изчаках да се успокои малко времето и дойдох. Още и заради настоятелното предупреждение на баща ти.

БРУТ: Баща ми? Какво предупреждение? Какво имаш в предвид, майко?

СЕРВИЛИЯ: По цели нощи не спиш. Сънуваш кошмари.

БРУТ: Мамо, откъде го измисли това?

СЕРВИЛИЯ: Днес баща ти постоянно повтаряше: „Предупреди Брут. Нека да не прави погрешни стъпки. И Порция мисли така.“

БРУТ:*/Удивен./* - А Порция, къде я видя, мамо?

СЕРВИЛИЯ: Беше с баща ти. Беше цялата в черно: - „Не искам да оставам вдовица“, ми казваше. Смятам, че Порция също се безпокои за теб.

БРУТ:*/Усмивайки се./* - Да, безпокои се. Счита, че аз имам връзка с друга жена. Напоследък немога да ѝ обръщам внимание и тя го отдава на моето увлечение към друга жена. А мен, такива погрешни съждения ме побъркват.

СЕРВИЛИЯ: Не крий нищо от мен. Сине, аз знам, че не обичаш Цезар, дори го мразиш. Не му прости и никога няма да му простиш това, че ме постави в трудно положение. Разбирам това. Но, ако ти направиш грешка, Цезар няма да ти прости това. Той не трябва да те вижда между недоволните. Немога да те заставя да го ненавиждаш. Но, бъди внимателен. Никой не познава Цезар по-добре от мен. Той е безпощаден.

БРУТ: Мамо, чуй ме! Бъди спокойна! Цезар ми има доверие. Защото не знае това, че го мразя, а мисли точно обратното, че го обичам и уважавам. И смята, че нямам никакви политически амбиции. Не само той, а и много други смятат, че се възхищавам на Цезар. Защото омразата си я зарових дълбоко душата си. Успях ли да ти обясня?

/Избира сред писмата, това писмо в което се пише за смъртта на баща му./ - Можеш ли да погледнеш това писмо, мамо?

СЕРВИЛИЯ:*/Бързо прочита писмото./* - Кой и с каква цел може да го е написал?

БРУТ: Според теб, майко?

СЕРВИЛИЯ: Очевидно е писано от човек, който много желае, ти съвсем да намразиш Цезар. Някой те провокира. Чуй ме, Брут! Последно време баща ти беше болен. Като повърви малко се задъхваше. Неможеше да изкачва стълбите и като се умори казваше, че получава боджи в гърдите. Не помниш ли това? Понеже и аз не бях на този прием, нямаше кой да му каже да внимава с храната. Същата вечер прекали с яденето и пиенето. И през същата нощ го загубихме. Не търси виновен. Да, Цезар ме харесваше, както харесва всяка красива жена. Няколко пъти открито ми е говорил за това, още докато бях омъжена. Но, аз обожавах твоя баща. Преструвах се,

че не го разбирам. За мен, внезапната загуба на баща ти беше катастрофа. Бях загубила разума си, сякаш ми се прекършиха крилата. Цезар ми оказваше внимание. На всичкото отгоре той е силен човек. Ти го знаеш. Аз неможах да кажа – не. Известно време отношенията ни бяха добри. Но не успях напълно да му принадлежа. Неможах да се примиря със смъртта на баща ти и не след дълго Цезар разбра това. Цезар не е мъж, който ще търпи жена му да тъгува по друг, дори и той да е в отвъдното. Той никога няма да приеме да бъде втори, такъв характер е. И след време ме изостави. Да не захващаме тази тема, Брут. Но нищо не е така, както е написано в писмото. Разказах ти, за да го знаеш. Причината за моето идване тук е безпокойството ми от това, че ти ще се впуснеш в някакви действия срещу Цезар. Чувствам го, Брут!

БРУТ: Как може да си сигурна в това, мамо? Ти какво, да не би да си гадателка или пророчица?

СЕРВИЛИЯ: */Преход в нормално осветление. На публиката./* - Интересни хора са писателите. Обикновено в произведенията си, изграждат характерите на героите си изхождайки от личния си опит и наблюдения. И Джюдженоглу, когато създаваше характера на моята героиня в тази пиеса, ми преписа случай, който сам е преживял. Ето какъв е случаят: Нашият автор беше останал без работа и пари. Трябваше да изпрати пари на дъщеря си, която учеше в друг град. До сутринта не успява да заспи. На сутринта, майка му, която живее в друг град му изпраща пари и му се обажда по телефона. Авторът пита майка си, откъде знае, че му трябват пари? Тя му отговаря: „До сутринта лежах будна, въртах се в леглото. Майките всичко чувстват, сине...“

БРУТ: */Преход към основното драматическоосветление./* - Попитах те нещо, майко? Не ми отговори. Откъде си сигурна, че аз съм в затруднение?

СЕРВИЛИЯ: Майките чувстват, сине!

БРУТ: Бъди спокойна, мамо! Не смятам да участвам в никакви опасни действия.

СЕРВИЛИЯ: Цезар е силен, Брут. Още повече, зад него стои силна армия. Неговото минало се състои само от победи. Нима има някой, който да не

знае безпощадната му борба, като адвокат против държавните служители замесени в корупция и подкупничество. Той беше категорично против амнистията на осъдените. Никога не посрещаше с добро дори и най-малки вълнения, целящи разрушаването на съществуващия строй. Нима не беше той, който победи Гали и разшири римските земи до Атлантическия Океан? Кой беше начело на римляните, завзели за пръв път Британия? Не се учудвай, че е високомерен. За човек, имащ такова минало, да е самовлюбен даже е малко. Бъди в добри отношения с него и не прави нищо, което да ме разстрои. Разбрали ме?

БРУТ: Разбирам те, мамо. Благодаря ти, за предупреждението. Ще останеш ли у нас тази нощ?

СЕРВИЛИЯ: Немога да спя в друго легло. Без това от дни не съм спала и съм много уморена. Предупредихте и сега съм спокойна. Вече трябва да тръгвам.

БРУТ: Няма ли да се видиш с Порция?

СЕРВИЛИЯ: Трябва да стигна до къщи, докато по улиците все още има хора. В най-близко време, пак ще дойда. */Целува Брут./*- Предай поздравите ми на Порция. Лека нощ, детето ми.

БРУТ: Лек път, мамо!

СЕРВИЛИЯ: Не забравяй думите ми, сине...

БРУТ: Няма да забравя, мамо.

/Сервилия излиза. Брут изпраща майка си. Тъмно е. Осветление за публика./

БРУТ:*/На публиката./* -Нетрябва да прекъсваме хода на представлението.

/Провиква се към кулисите./- Нека да дойдат Касий и Каска.

/Драматургическо осветление./- Влизат Касий и Каска.

ЛУЦИЙ: Добре дошли, господа!

КАСИЙ: Добре заварили.

КАСКА: Добре заварили.

ЛУЦИЙ: */Отваря вратата./*- Пристигнаха, господарю.

БРУТ: Заповядайте, приятели! Добре дошли!

КАСИЙ: Добре заварили, Брут.

КАСКА: Добре заварили.

КАСИЙ: Умишлено закъсняхме, Брут! Изчакахме докато не остана никой на улицата.

БРУТ: И добре направихте. Сядайте, както ви е удобно. В избата имам 20 годишно вино. Наследство от баща ми. Пазеше го за най-близки гости. Виесте късметлиите.

КАСИЙ: Виното отслабва напрежението.

КАСКА: Добро успокоително е, ако не се напиеш.

БРУТ: Докато не съм забравил, Касий имаш поздрав от Порция. И каза: „Нека се освободи малко от държавните дела и намери време, за да ни посети“.

КАСИЙ: Честно казано, има право. Нека да приключим с тази работа и ще се срещнем. За да отпразнуваме добра свършената работа и за да се разтъжим.

БРУТ: Вече е неизбежно. Иначе няма да се отървем от хленченето на жените. /На Луций/ Хайде, сине! Покажи си уменията.

ЛУЦИЙ: На вашите заповеди, господарю. */Излиза./*

БРУТ: Незнам откъде да започна.

КАСИЙ: Няма за къде да бързаме. Нека пийнем по глътка.

КАСКА: Да подготвим работна среда, където няма да влиза и излиза никой.

КАСИЙ: Разискванията ни не трябва да бъдат прекъсвани. Защото ще приемаме жизнено важни решения. Най-лошата ситуация е нерешителността, не трябва да оставаме като на един крак. От това ще има нежелани последствия.

БРУТ: Разбрано, приятели.

/Луций влиза с голям поднос. Остава на масата всичко, което е донесъл. Трудно отваря тапата на голяма бутилка за вино. Първо налива от виното в една халба за себе си и бавно отпива./

ЛУЦИЙ: Достойно за вас, господа.

БРУТ: Благодаря, Луций./Луций пълни другите халби и чинии, опитва се да ги поднесе... /

БРУТ:/Спира го./ - Ти вече можеш да излезеш.

ЛУЦИЙ:Както заповядате. Достатъчно е да ме повикате, господарю!

/Луций взема халбата си и с жест на уважение излиза. Затваря вратата. Брут става и поднася чиниите с плодове и ядки. После взема и за себе си. Подава и халбите. По нататък всеки се обслужва сам.

Режисьорът трябва да вземе мерки, тези тримата да не се напият. Защото и тримата се подготвят за сериозни действия на сутринта./

БРУТ: Още веднъж, добре дошли, скъпи приятели.

/И другите стават на крака./

КАСИЙ: Добре заварили, скъпи Брут.

БРУТ: За ваше здраве!

КАСИЙ: Наздраве, приятелю!

КАСКА: Наздраве! /Всички отново сядат./

КАСИЙ: Ако кажа, че никога не съм пил толкова хубаво вино, не мисли че преувеличавам, драги Брут.

КАСКА:Касий каза и вместо мен. Действително невероятен вкус.

БРУТ: Добър апетит, приятели!

КАСКА: Ако ми позволиш Брут, искам да ви разкажа един случай, на който бях свидетел.

БРУТ: Моля, сенатор Каска. Заповядайте!

КАСКА: Преди два дена минавах покрай тържището. Знаете, там има едно кафене. Независимо, че е март месец, виждайки този слънчев ден, групичка от седем-осем души седяха на столовете пред кафенето и оживено разговаряха. Аз седнах непосредствено на масата зад тях. Без да искам чувах разговора им. Говореха за вас, скъпи братко. Накратко: „Брут е прекрасен човек“ – казваха. Това бяха хора от народа, които по-рано никъде не съм ги виждал. Те въобще не забелязваха, че аз седя там.

БРУТ: Благодаря ти. Без съмнение е радващо да чуваш такива думи. Напоследък получавам писма от някои граждани. Особено през последната седмица, писмата които получих, може би са повече от двеста на брой. Само днес са двадесет и две писма, ако не се лъжа.

/Касий и Каска се споглеждат./

КАСИЙ: Аз съм един от тези, който вижда и знае, че народа много те обича, Брут. Колкото и да се гордееш е малко, приятелю.

БРУТ: */Усмивва се./* Вижте, чудя се, от кой може да са писани тези писма, хвърлени в нашата градина, днес? От кого мислите, че са. Подпис. Един гражданин. Подпис. Гражданин на Рим. Подпис. Един търговец. Подпис. Един от народа. Обърнахте ли внимание? Никой не е написал името си. Това не е ли е малко странно, според вас?

КАСИЙ: */Скептично./* - Не разбрах?

БРУТ: Не е трудно за разбиране. Не приемайте много на сериозно народа, приятели... Уж пишат писмо до човек на когото се възхищават, а е толкова плашлива тази тълпа, която вие наричате народ, че нямат смелост да напишат дори името си. Те са винаги на страната на този, който е на върха. Или пък се преструват, че е така. Още по-лошото е, ако имат лична изгода, мълчат даже и пред несправедливостите.

КАСИЙ: Казваш, че няма да потърсят отговорност?

БРУТ: Това възможно ли е? Най-голямата им грижа е да не останат без работа. Тази загриженост ги принуждава да бъдат бездейни, не е ли е така?

КАСКА: Значи, ти твърдиш, че народът е неадекватна тълпа.

БРУТ: Не, приятелю. Даже понякога е много активена. Например, за най-малката изгода, могат да се премият като фурнаджийска лопата безброй пъти в търсене на способности за премахване на всякакви бариери пред себе си. Философията им е интересна. За тях винаги е по-ценна малката птичка в ръцете им, отколкото двете птички на клона. Следователно не хвърлят в риск живота си, а се примиряват с това което имат. Накратко казано: Никак не ме интересува любовта на тази хитра, страхлива и неграмотна част от обществото.

КАСИЙ: Но, извън тези, има и други. Или аз греша?

БРУТ: Несъмнено, има. Но те винаги са една шепа. И ако това малцинство, което се бори, така или иначе спечели в този сблъсък, тогава тази неграмотна тълпа, която вие наричате „народ“ ще промени своето място и ще премине на тяхна страна. Приятели, нека ние си гледаме нашата работа. Тези неща ще ги обсъдим друг път надълго и на широко. Утре ще бъде много важен ден за нас и за Рим. Ще се проведе гласуване и Цезар ще стане единственият лидер до смъртта си. Какво ще направим ние-республиканците? Какво трябва да се направи? Работихте ли по този въпрос? Имате ли готовност, Касий?

КАСИЙ: Да, имаме.

БРУТ: А, защо аз нямам никаква информация за развитието на събитията.

КАСИЙ: При това положение, ние без това сме длъжни да говорим открито за всичко, Брут. Това, че Цезар те обича, принуди доста от приятелите ни, да бъдат по предпазливи. Разбира се, ние всички сме на мнение, че ти трябва да действаш заедно с нас.

БРУТ: Казваш: - всички ние? Кои - вие?

КАСИЙ: Точната цифра е шестдесет и три. Всички сенатори-республиканци, приятелю. Има още един сенатор, който мисли като нас, само че той е възрастен и болен, но духом ще бъде с нас.

БРУТ: Това е хубава бройка. Как успяхте да ги убедите?

КАСИЙ: Знаеш, че делегация от Сената посети Цезар в Храма на Венера Genetrix /прародителка/, за да поднесе новите почетни звания, които му бяха присъдени. А какво направи Цезар? Вместо да ги посрещне на крака, той посрещна делегацията седейки на своя трон, нарушавайки традициите. Тази оскърбителна постъпка предизвика остра реакция сред някои наши приятели. Появиха се следните съждения: - „Как ще постъпи с нас, този горд и високомерен човек, ако стане единственият управник“. Ето това е причината, за увеличаването на числеността на недоволните.

БРУТ: Достатъчно ли е, да са само недоволни? Вие очаквате Цезар да се откаже, само защото го искате?

КАСИЙ: Несъмнено, не е достатъчно. Искахме окончателно да решим, след като те убедим и теб, Брут.

БРУТ: /Усмивва се./- И какво, убедихте ли ме?

КАСИЙ: Затова сме тук.

БРУТ: Ако приемем тук някакви решения, всички сенатори, с които сте говорили ще участват ли в приетите решения?

КАСКА: Със сигурност.

БРУТ: /Смяна на осветлението. На публиката./- И преди малко го каза. Наясно ли сте? Независимо от това, че съм му зет, той се държи предпазливо. Исква да ми прехвърли отговорността. Но не е наясно, че ако нашите действия претърпят провал, тази негова предпазливост не е достатъчна да го спаси. Няма време. Аз трябва да застана начело и да направлявам действието. Когато правя това, аз не трябва да показвам ненавистта си към този горделивец само затова, че причини страдания на моята майка. Несъмнено, личното ми отмъщение на Цезар, е главната причина, но въпреки това всички трябва да мислят, че основният ми мотив е политическата промяна.

/Дава знак за променяне на осветлението./

Да говорим по-открито. Първо – трябва да признаем, че Цезар е велик човек. Герой. Не е корумпиран. Никога не е защитавал корумпираните. Честен е. Отделно от това, притежава неотстъпчив характер, и отблизо

следи за изпълнението на социалните правила. Уверен в себе си. Смел. Това са положителните му страни. Има и слабости. Например, той е женкар, също така е арогантен и надменен – все лоши качества. Но това в днешния ден не е много опасно. Това че, носи на главата си венец от лаврови клонки, за да скрие плешивостта си, е една човешка драма, над която може да се посмееш и да подминеш. Само, че когато вникнем в същността на нещата ще видим, че този недостатък, според него, е причина за подронване на авторитета му. По време на връзката си с Клеопатра, за да му поникне коса, той приказва да му приготвят мазило от костния мозък на елени, зъби от коне и мас от мечка. Неговата тревога и загриженост за косопада, го карат да използва екстракт от пепелта на изгорени мишки. Всичко това ни дава право да определим, колко далеч е стигнала неговата лудост. Но нищо казано тук, не ни интересува нас-републиканците. Или ако обобщим: В днешно време това са все слабости, на които може да се погледне с леко око. Накратко: - Нетрябва да обвиняваме Цезар, за това което е правил досега.

КАСИЙ: */Изведнъж изпада в безнадеждност./* - Тогава какво ще правим? Как ще докажем правотата си?

БРУТ: Да, днес е така! Но, ако утре той бъде избран, няма да бъде седнал единствено на креслото.

КАСИЙ: Не разбрах.

БРУТ: Тогава, ще има абсолютна власт, всяка казана дума от него ще бъде закон и ще трябва да се изпълни. Следователно, Цезар ще се превърне в диктатор. А всевластието дава право и съдържа всички възможности, които могат да превърнат дори и най-хуманният човек в страшен тиранин. Абсолютната власт е показател за най-опасната крайната точка на ситуацията. Дори и най-благородният и възпитан човек притежаващ абсолютна власт, може да излезе извън релси. Накратко казано: - Всевластието разваля всеки един човек.

КАСИЙ: А, може това да не развали Цезар. Как можем да го предположим?

БРУТ: Цезар не е хуманист. Неможе да контролира влечението си към жените, нито е човек, който притежава кой-знае колко положителни качества. С една дума, той е жаден за власт. Тогава при абсолютната власт, в която единствената сила и суверенитет принадлежат на един човек, ще бъде съвсем неизбежно Цезар да не се отклони от правия път. На всичкото отгоре ще бъде една неконтролируема сила.

КАСИЙ: Еднакво мислим, Брут. Не трябва да пропускаме и това, че народните маси се прекланят пред силата. И след време няма ли той да смята това почитане за свое право?

КАСКА: В това Цезар, няма да ни остави дълго да чакаме! Бъдете сигурни, че след известно време бедните и нуждаещите се от народа на Рим ще чакат всичко от Цезар, и ще свързват с него надеждите си за по-добър живот. И тогава неговите слабости, които днес изглеждат незначителни, ще бъдат тежко бреме на плещите на народа.

БРУТ: Приятели, аз обичам Цезар, но Рим обичам повече.

КАСИЙ: А именно?

БРУТ: Малко вероятно е да стигнем до друго решение. Аз лично, не искам да ми заповядва и управлява един човек жаден за власт. Дори и този лицемерен народ, считащ себе си за хитър, не заслужава да бъде управляван само от един човек.

КАСИЙ: Всички виждаме тази реалност.

КАСКА: Достатъчно ли е само да я виждаме тази реалност?

БРУТ: Без съмнение, не е.

КАСИЙ: Тогава, какво трябва да се направи?

БРУТ: Трябва да се предотврати Цезар да стане единственият човек.

КАСИЙ: Можем ли да го предотвратим, в утрешното гласуване в сената? Възможно ли е, Брут?

БРУТ: Несъмнено не е възможно. Ще бъде избран.

/Дава знак за смяна на осветлението. На публиката./- Когато се подготвях за спектакъла, попаднах на едно изказване на Михаил Бакунин.

Бакунин казва така: „Да вземем, например, най-запаления революционер и му дадем абсолютната власт, след година той ще бъде по-лош дори и от Царя“. Пред нас има един-единствен път.

КАСИЙ:*/На публиката./*- И аз мислих дълго по този въпрос. Ако можеше да бъде убит Хитлер още в самото начало, щеше ли да има геноцид и щяха ли да изчезнат милиони хора във войните по света.

/Дава знак за смяна на осветлението./

КАСИЙ: Какво трябва да направим, Брут?

БРУТ:*/Известно време мълчи./*- Трябва да бъде убит! Да, Цезар ще бъде убит!

КАСИЙ: Досега това небеше казано на глас, но в главите на много от републиканците отдавна се породи тази мисъл. Бъди сигурен в това, приятелю.

КАСИЙ: Кога трябва да се извърши това действие?

БРУТ: В промеждутъка от този момент до началото на гласуването. Защо? Защото, ако Цезар седне на престола ще бъде по-трудно да го обезвредим.

КАСИЙ: Кой би могъл да се справи с тази задача?

БРУТ: Такава работа, нетрябва да се оставя на уменията само на един човек. Да не забравяме, че Цезар се занимава със спорт и майсторски се бие. Винаги има с него един телохранител-воин. Не можем да рискуваме.

КАСИЙ: Тази работа няколко души ли, трябва да свършат?

БРУТ: Трябва да бъде, колективно действие. Това което не може една кама, трябва да довършат други ками и ножове. Освен възрастния и болен сенатор, който морално ни подкрепя, всички останали приятели, трябва да участват в това дело. Това ще бъде и добър пример за бъдещите поколения. “Републиката може да се защитава само с ками, а не с

приказки“. После, този хубав съвет, може да бъде окачен и като лозунг на различни места из Рим.

КАСИЙ: */Успокоен./* - Къде ще бъде извършено действието?

КАСКА: И кога?

БРУТ: Знаете, че всяка сутрин с изгрева на слънцето Цезар излиза на сутрешна разходка. Алеята за разходки е най-подходящото място. Най-големият ни проблем е, че всички наши приятели трябва да бъдат от по-рано на мястото и да бъдат добре укрити. Това е твоя задача, Каска.

КАСКА: Като се разотидем от тук, всички ще бъдат известени. Не се тревожи за това. Всичко ще е наред. Ще скрият лъскавите си ками под мантиите.

КАСИЙ: Вече много наши приятели се включват в сутрешните разходки, Брут. Макар и не постоянно, аз също участвам в тези разходки. Този път ще се срещнем малко преди изгрева на слънцето.

КАСКА: Присъствието на нашите приятели и това че ще бъдат готови ще бъде гарантирано, брат.

БРУТ: Тогава няма проблем. До идването на Цезар всички трябва да са там и да са укрити на разни места. */На публиката./* За да не се виждат много хора, авторът е измислил хубав ход. Да видим, ще ви хареса ли? */Сменя се осветлението./* Знаете, че Цезар обича да върви сам и с бързи крачки. Войникът-телохранител върви малко на разстояние от него. Когато мине покрай нас и завие към алеята ще го нападнем. Тогава никой няма да търси на сцената да се появят шестдесет и няколко вдигащи и спускащи се ками и собствениците им.

КАСИЙ: Да, добро решение. Хареса ми. Поздравления за автора.

КАСКА: Така между другото ще се избавим и от тези, които не могат да гледат кръв. И убийството на Цезар ще остане в невидение.

БРУТ: */На публиката./* - Ако този спектакъл се играе в Китай, няма да има нужда от тези игри на интелигентност и творчество. Не шестдесет, а сто шестдесет сенатори и още толкова нужни и ненужни масовки ще запълнят

тази свята площадка-наречена сцена. Накратко казано в Китай на сцената могат да се появят хиляди фигуранти. Може би в Пекин, трябва да изграем това представление? Или пък в Шанхай? Какво ще кажете?

/Осветлението се сменя с предишното./

Имате ли въпроси? Искате ли да добавите още нещо?

КАСИЙ: Като че ли няма. Впрочем, ти си помислил за всичко Брут, до най-малките подробности.

БРУТ: КАСКА, ти искаш ли да кажеш нещо?

КАСКА: Не, ние нямаме друго какво да кажем, Брут. От тук нататък ще говорят само камите и ножовете ни.

БРУТ: Добре тогава. Вече е време да си тръгвате. Насладете се на остатъка от нощта.

КАСИЙ: Прав си, Брут. Така или иначе няма да се спи, почти е сутрин.

КАСКА: Особено аз имам да върша още много неща тази нощ.

/Касий и Каска тихо се сбогуват с Брут. Сякаш се прощават. Луций изпраща Касий и Каска. Брут взема двете халби и бутилките с вино. Бързо се отправя към Порция, която го чака на удобно място на сцената. Брут пълни халбите с вино./

БРУТ: Не бързай, Порция. Нощта е наша. */На публиката./*- Надявам се, да не е последната ни нощ.

/Прави вдигат халби за на здравица. Сцената се затъмнява./

III

РИМ- АЛЕЯТА ЗА РАЗХОДКИ

/Слънцето не е изгряло, почти изгрява. С всяка минута наоколо просветлява. Господства страшна и тревожеща тишина. Брут бавно върви по пътеката покрай публиката. Маската е на главата му, поставена като очила, както всеки път. На завоя на алеята, на изкуствения хълм се вижда главата на Каска. Каска се е укрил там, като

часовой. Каска вижда идването на Брут и се раздвижва. Обръща се. Говори нещо на сенаторите, които не се виждат. Излиза на алеята и върви по посока на Брут в забавен каданс./

БРУТ:*/Шепнешком./*- Добър ден, Каска.

КАСКА:*/И той шепнешком./*- Добър ден, Брут.

БРУТ: Каква е ситуацията?

КАСКА: Нашите чакат зад хълма.

БРУТ: Отсъства ли някой?

КАСКА: Освен възрастния болен сенатор, всички заеха местата си.

БРУТ: Липсва ли нещо?

КАСКА: Имаме един сенатор с къса памет, знаеш.

БРУТ: Да.

КАСКА: Забравил си е оръжието. Слава Богу, аз взех със себе си една кама вповече. Дадох му я, с уговорката после да ми я върне. И специално го предупредих, като нанесе удара, да не забрави да изкара камата. Защото камата е за спомен.

БРУТ: Не се впускай в подробности, Каска.

КАСКА: Как да не се впускам. Знаеш ли колко трудно го взех от зет си. Камата му е била подарък от Цезар.

БРУТ: Това се казва ирония на съдбата. Камата, която Цезар е подарил, да се върне с поразяващ удар към него самия. А къде е Касий?

КАСКА: При сенаторите. Опитва се да ги успокои. Дава на някои успокоителни хапчета. Много от тях са развълнувани. И с право. Освен двамата сенатори бивши военни, никой друг от тях не е участвал в покушение. */Слънцето почти е изгряло./*

БРУТ:*/Разговаря и едновременно следи алеята в очакване на Цезар./*
Цезар скоро ще дойде. Когато го видиш отдалеч, бързо си иди на мястото. Знаеш, че напълно ми се доверява. Аз ще го съпроводя до вас. А вие вече

ще бъдете готови и ще чакате. Ще го нападнете в гръб. После само камите ще говорят и всичко ще приключи. Надявам се да няма някаква засечка.

КАСКА: Ще бъде добре и аз да изпия две хапчета. Няма да е зле и ти да вземеш едно.

БРУТ: Снощи след вас изпих още 3-4 халби. Достатъчно е. Взех и един студен душ, но главата ми е още замаяна. Не се тревожи, веднага. Умът ми си е на място. Не съм толкова пиян, че да задрема тук.

/Енергично изважда камата из под пелерината си. Размахва го./

Както виждаш, нищо не съм загубил от бързината си.

/Прибира камата обратно./

КАСКА: Жив и здрав да си, Брут. Винаги си ми давал увереност.

БРУТ: Благодаря, Каска. */Изведнъж вижда Цезар./*- Ето го идва с бавни крачки за да приключи съдбата си. С короната на главата си... Самоуверен и горд. След малко от всичко това, няма да остане и следа. Ще се разфърчат във всички страни лавровите клонки от короната му... И плешивостта му, колкото и да не го иска, ще видят всички още преди погребението.

/Смъква маската от главата, на лицето си./

/Отдалече, покрай публиката към алеята идва Цезар с воин и двама-трима от народа. Идват, като в забавен каданс. Хората от народа един по един обясняват нещо на Цезар. Техният разговор не се чува./

КАСКА: Какво ли говорят на Цезар, толкова рано сутрин?

БРУТ: Исканията на народа нямат край. Едн моли за освобождението на детето си от затвора, друг иска опрощение за съпруг в изгнание... А може би този куцукаш гражданин да иска работа за себе си... Когато стигнат до началото на алеята, Каска, ти ще заемеш своето място при нашите. И можеш да бъде сигурен, че ще доведе Цезар жив и здрав при вас. Нека Всевишният ни е на помощ.

/Цезар и неговите спътници са стигнали алеята за разходки. Изведнъж Цезар се спира и започва да се тресе, сякаш е получил токов удар. Пада на земята и започва да се гърчи. /

БРУТ: Ето на, започна епилептичен припадък.

КАСКА: Какво ще правим?

БРУТ: Да се молим, от това да си отиде. Без да си изцапаме ръцете с кръв.

КАСКА: Аз никога не бях виждал Цезар да трепери така с пяна на уста.

БРУТ: Ще се тресе още известно време, ще му потекат лигите. Няма какво да се прави.

КАСКА: Да повикам нашите и да приключи тази работа, докато той се тресе.

БРУТ: Как ще стане това, ти чуваш ли се какво говориш? */Показва публиката./* - Тук има такива които обичат Цезар, и други които са против него. Гледай как се гърчи на земята. Нима може да се направи такова нещо пред всички. Тази работа няма да се хареса на хората и е несъвместимо с разбиранията в Рим. Това петно ще се залепи за нас и няма да можем да го изчистим до края на живота си.

КАСКА: Е добре тогава, нека не ни се залепи. Но аз съжалявам, защото сенаторите се бяха подготвили добре, за да убият Цезар. Те ще бъдат много разочаровани.

БРУТ: И какво трябва да направим за да не бъдат разочаровани?

КАСКА: Да имаше сега тук още няколко човека за разчистване. А всъщност, колко ненужни хора има в това общество. */Гледа към публиката с търсец поглед./* - Например, сред публиката има няколко критици, които гледат това представление. Дали не е по-добре да хвърлим в нозете на нашите сенатори всички тези малоумници, които след края на представлението ще се втурнат нахъсано да пишат, само за да се самодокажат?

БРУТ: Не приказвай повече глупости, Каска? Сега, аз ще отида при Цезар. След като се посъвземе малко, ще му пожелаая бързо оздравяване.

КАСКА: А когато стане, няма ли да тръгне към нашите?

БРУТ: Ще го отведат в къщи, за да си почива. Така правят винаги, когато припадне на улицата.

КАСКА: А именно?

БРУТ: Ще се наложи да приключим това действие без резултат. Иди и кажи на нашите да се разотидат. Нека чакат нови известия от нас.

КАСКА: */Безнадеждно./* Това е лошо, Брут. Тази работа ще стане още по-трудна. Когато след обед се проведе гласуването, съвсем ще ни се вържат ръцете.

БРУТ: Чакай, не губи веднага надежда. На каквато и цена да е, тази работа ще я приключим преди гласуването. Сега иди и заедно с Касийелате у дома. Не, не! Не в къщи. Елате в големия парк на Рим. Ще се срещнем сякаш случайно, точно зад входа. Ще обсъдим какво да правим оттук нататък.

КАСКА: Добре, Брут. Доскоро!

БРУТ: Довиждане, Каска.

/Каска се отправя по посока на сенаторите, а Брут се отправя към Цезар. Слънцето напълно е изгряло. Цезар се опитва да дойде на себе си. Изправя се на крака и веднага се оглежда за короната си, взима я и веднага я слага на главата си./

БРУТ: */С маската на лицето си./* Бъдете жив и здрав, Велики Цезар! Нещастен ден, за всички нас.

ЦЕЗАР: */Изтощен, но гордо./* Благодаря, драги Брут. Да, действително неприятно започна днешният ден. Но нека не се радват враговете ми, а приятелите ми да не се притесняват, нищо не може да ми се случи.

БРУТ: Да, само трябва да се приберете у дома и малко да си починете, Велики Цезар. Защото след обед имаме много работа.

ЦЕЗАР: Несъмнено ще отида, Брут. Не само за да си отпочина малко, но и за да подготвя текста за изказването си. */Осветлението изгасва./*

IV

РИМ – ГОЛЕМИЯТ ПАРК

/Касий и Каска идват от различни страни. Поздравяват се, сякаш случайно се срещат. Идва и Брут./

БРУТ: Накарах ли ви да ме чакате?

КАСИЙ: Не.

КАСКА: И ние току що дойдохме.

КАСИЙ: Да седнем ли на някоя пейка?

БРУТ: Не е нужно. Можем да поговорим на крак. Делото е към своя край. Няма нужда от сладки думи. Няма смисъл да шикалкавим. Не трябва да забавяме скоростта, а напровив да ускорим събитията, за да гледат зрителите с интерес представлението.

КАСИЙ: Разбрано, Брут.

КАСКА: Слушаме те.

БРУТ: Отначало да ви разкажа. Отидох с Цезар до тях. Казах му, че винаги съм с него. Това беше достатъчно да утвърди отново доверието му към мен. „Това го знам, Брут и ти имам доверие“ – ми каза Цезар. На прощаване настояваше да влезна у тях. Казах, че не трябва и добавих, че аз към обед ще дойда у тях и заедно ще отидем до сената. Той се съгласи. Аз му казах още, че ако отидем заедно, това ще успокои опозиционно настроените сенатори. „Това е умно“ ми каза.

КАСИЙ: Добре.

КАСКА: Това е хубаво.

БРУТ: Сега сме длъжни да следваме ето този път. Добре ме слушай, Каска.

КАСКА: Целият съм в слух.

БРУТ: Аз ще взема Цезар от тях и ще се отправим заедно към сената. Когато стигнем точно пред театър „Помпей“, един от народа ще ни пресрещне и ще се опита да предаде едно писмо-молба на Цезар.

КАСКА: Какво пише в това писмо?

БРУТ: Молба, уж за проблемите на гражданите. Съдържанието не е важно.
/Изважда из под мантията си едно писмо и го подава на Каска./

Каска, добре го пази и осигури подготвеният от вас гражданин настойчиво да моли Цезар да приеме молбата му, именно пред този театър.

КАСКА: А, ако Цезар не го вземе?

БРУТ: Тогава аз ще го взема. И ще кажа, че това е писмо от деятелите на театъра, които го укоряват за това, че той никак не се интересува от тях и ще му предложи да влезем в театъра. Цезар добре знае, какво всъщност представлява театралната общност и в никакъв случай няма да иска да ги разсърди. Но преди всичко това, Каска, ти ще помогнеш на нашите сенатори-републиканци, както направихте в алеята за разходки, да се укрият в сградата на театъра. Когато Цезар влезе в театъра ще приключим с него и ще го пратим в отвъдното. Или най-удобното място, за да приключим с Цезар ще бъде Театър „Помпей“.

КАСКА: А, ако не влезе в театъра?

БРУТ: Ще влезе. Нали казах, че той няма да иска да влезе в конфликт с тях. Само не забравяй едно. Когато ме видиш на входа на театъра, ще вдигнеш лявата си ръка, за да ми дадеш знак, че приятелите ни са вътре . И аз ще си вдигна ръката, да ти дам знак, че всичко е наред. След това бързо ще изчезнеш.

КАСКА: Как така, ще изчезна?

БРУТ: Значи, ще влезеш вътре. Има ли нещо неразбрано?

КАСКА: Разбрах, Брут!

КАСИЙ: Сигурно с него пак ще има войник-телохранител.

БРУТ: Няма да чакаме телохранителят да влезе в сградата. Веднага щом Цезар влезе, ще трябва да приключим с него. Ако войникът не побегне от всичко видно и влезе вътре, за съжаление и него трябва да пратим на ония свят.

КАСИЙ: Не трябва да има и най-малки пропуски в нашите действия. Телохраниителят е военен, добре обучен. Да не забравим това.

КАСКА: Тогава значи, бившият командир и новият сенатор, тези двама приятели трябва да застанат по-близо до входа и да се заемат с този войник.

БРУТ: Хубаво. Касий, ти ще организираш и ръководиш действията на тези двамата, така ще бъде по надеждно.

КАСИЙ: С удоволствие. Единственото ми притеснение е, че ще се подразнят от това да получават заповеди от един цивилен. Небива да забравяме тези особености на военните.

БРУТ: Сигурен съм, че ще намериш подход, да уговориш бившите командири, без да ги обидиш, Касий. Например, достатъчно е да им кажем, че единствено те с техните военни знания и умения могат да решат този проблем. Само по този начин, ще бъде възможно да получат заповеди от цивилен.

КАСИЙ: Добре. При това положение и аз ще бъда вътре в сградата на театъра.

БРУТ: Това не е ли е най-правилното? Освен това Касий, ти най-добре умееш да дадеш морална подкрепа на нашите с успокоителни хапчета. Сутринта доби доста опит. Има ли нещо, което да сме прескочили? Не уговорено?

КАСКА: Мисля, че всичко преговорихме.

КАСИЙ: Тогава, аз да отида да попълня бройката на липсващите хапчета.

БРУТ: Попълни, само че този път им дай по половинка, за да не задремат.

КАСИЙ: По-добре е на по-възрастните въобще да не дава тези хапчета.

КАСКА: А, аз без да губя повече време, да отида да намеря и подготвя гражданина, който ще даде писмото. И да дам указания на нашите още отсега да заемат местата си вътре в театъра.

КАСИЙ: А, ако се случи нещо непредвидено и не успеем да довършим действието, тогава какво ще стане, Брут?

БРУТ: Какво непредвидено може да се случи?

КАСИЙ: Например, Цезар да не излезе от къщи?

БРУТ: Ще дойде. В момента Цезар подготвя речта си. Никаква сила няма да го спре, да дойде в сената. Цезар, няма да изпусне такъв случай.

КАСИЙ: Казваш, че ще влезе в сградата на театъра?

БРУТ: Няма да преповтаряме. Ще влезе. Това аз ще подсигурия. Въпреки всичко, ако наистина се случи нещо и стане провал, няма да губим надежда. Начин винаги ще се намери и рано или късно той ще си отиде от този свят. Защото той вече е на прицел и нашата цел е ясна. Ще използваме всяка възможност, за да полети душата му на небето.

КАСИЙ: Аз вярвам в това.

КАСКА: И аз вярвам.

БРУТ: */Сменя се осветлението. На публиката./* Някои от вас, могат да се питат: „ А, какво ще стане, ако се случи нещо непредвидено и не успеем. Аз, на тях не им казах, за да не се успокоят. Няма място за притеснение, взел съм всички мерки. Поръчах торта за Цезар в най-известната сладкарница на Рим. Когато спечели гласуването, няма ли да поднесем поздравления на Цезар? В сената, аз със собствените си ръце ще му поднеса най-апетитното парче от тортата.

/Пресилено се смее. Отново се връща предишното осветление./

БРУТ: Успех, приятели!

КАСИЙ: Благодаря, Брут.

КАСКА: И на теб, братко.

/Разотиват се на различни страни./

V

КЪЩАТА НА ЮЛИЙ ЦЕЗАР

/Цезар работи на бюрото си. Влиза жена му Калпурния./

ЦЕЗАР:*/В нормално осветление на публиката./*- Заради епилептичния припадък неможах да ви се представя. В това представление аз играя Цезар. Тази роля е превратният момент в моя живот, защото в този театър аз играх само човекът който носи копия, уличен продавач на лотарийни билети, продавач на вестници седящ на един стол, човек дремещ на една пейка в парка, разносен търговец на плодове и зеленчуци или все подобни роли. И за един такъв актьор тази роля е невероятен шанс. Този шанс го дължа на плешивостта си. И добре е, че съм плешив. Плешивостта ми е бил божи дар. Поради това, че приближава края на спектакъла, авторът не ми разрешава да говоря по-дълго, затова прекратявам, трябва да влизам в играта. Въпреки всичко, немога да не кажа това: Ролята ми може да ви се струва малка. Но това, че моето име се споменава през целиято представление, без значение дали положително или отрицателно ме удовлетворява.

Да започна играта преди да съм ядосал автора и режисьора.

/Минава се към драматическото осветление./

КАЛПУРНИЯ:*/Безшумно идва при Цезар. Предпазливо пита./*- Нали не те притеснявам, Цезар?

ЦЕЗАР: Не ме притесняваш, моя Калпурния. Приключих си работата.

КАЛПУРНИЯ: Искаш ли, още една чаша чай?

ЦЕЗАР: Не, достатъчно. Можем да пием като дойде Брут. Все пак нека бъде топъл. Мога да пия с увереност чай, приготвен единствено от теб.

КАЛПУРНИЯ: Добре. Сега как се чувстваш, скъпи мой Цезар?

ЦЕЗАР: Как да се чувствам? Нима може да има на този свят по щастлив от мен? Днес ще бъде обявено моето короноване, какво да искам повече. Приятелите ми ще се радват, а враговете ми ще са разстроени. На този бял лист описах всички задачи, които ще започна с голям ентузиазъм на следващата сутрин. Отбелязах първостепенните. Първото нещо което ще направя е да наградя някои хора. На първо място, написах името на лекаря, който прерязвайки корема на моята майка ми помогна да се появя на бял свят. Той спаси моя и живота на майка ми. Затова трябва първо на него да се отплатя. Този подвиг не се ограничава само с това. Той преименува спасението на тези два живота, като „Цезеровосечение“, т.е. на мое име и внесе в медицинската наука нов термин. За да изпълня своя дълг към него, бюстът на този лекар ще се постави пред всички болници в Рим и пределите на империята. Нима това не е наше задължение? Не покъсно от утре всички най-важни скулптури в Рим са длъжни да представят своите скици и да се включат в това съревнование.

КАЛПУРНИЯ: Добре си го измислил, мой умни Цезар. От сега те поздравявам.

ЦЕЗАР: */Гордо./* Няма да се огранича само с това. Аз ще назнача д-р Бибул за ръководител на всички Здравни учреждения, намиращи се в наши владения.

КАЛПУРНИЯ: Ти си човек, на който трябва да се целуват ръцете, мой Велики Цезар. Немога да не се похваля с това, че имам такъв мъж.

ЦЕЗАР: */Арогантно./* Както виждаш аз съм много щедър в поощренията си и нямам предели. Но и в наказанията съм такъв. С една дума не съм скъперник. По време на обучението ми, моят учител по естествени науки, пред всички мои съученици ме удряше с пръчка по главата и казваше : “Какъв си безмозъчен Цезар. Само литературата те интересува. Нямаш никакво понятие от естествените науки, от теб нищо няма да излезе“. Не заслужава ли наказание, този мой учител по естествени науки? Дълго мислих над това. Да го разбудят от сладкия му сън и направо от топличката му постеля да го докарат при мен, за да го попитам този глупак, как от мен нищо не се е получило. Но само това не е достатъчно, ще заповядам да

отрежат езика на този подлец, за да неможе да унижава други деца пред съучениците им. */Калпурния я побиват тръпки, но неможе да каже нищо./*

ЦЕЗАР: */С ненавист./*- Аз завладях Гали. Засвириха фанфари за победата и изведнъж започна една песен. Тази песен високо се пееше от войниците с не малка ирония. Цезар завоюва Гали, но и Никомед завоюва Цезар...(*). Въпреки, това че на всички е известно моето влечение към жените, как мога да простя на тези подлечи, които ме унижиха и ме представяха като хомосексуалист? Те също ще си получат заслуженото наказание. Говори Калпурния. Защо мълчиш?

КАЛПУРНИЯ:*/Внимателно./*- Мой Цезар! Ти винаги знаеш най-добре.

ЦЕЗАР: Разказах ти всичко до най-малките подробности, как по време на адвокатската си практика жестоко се борих с губернаторите, заради тяхната корупция и незаконни деяния.

КАЛПУРНИЯ: Тогава ти се прослави, като честен човек и остана в съзнанието на народа, любими мой. И аз тогава се влюбих в теб.

ЦЕЗАР: Когато, аз ожесточено се борих, един едноок съдия и няколко други подли съдии под негово давление, се опитваха да ме отстранят от делата и упражняваха натиск на съда. Но, аз не се предадох и въпреки тези натиски печелих един след друг много дела. И, ако сега аз лиша и от другото му око този подлец, който е и член на Върховния съд и го изпратя

.....

(*) Според римляните по време на създаването на хомосексуалната връзка лицето в пасивната роля се е считало за по-нисшо и е било знак за посредственост. Според враговете на Цезар, по време на завладяването на Гали Цезар е имал сексуални отношения с крал БифиниНикомед IV-ти. Някои политици на Рим се опитвали да го унижат, като говорели за връзката на Цезар и крал БифиниНикомед.

В най-отдалечения район на нашата империя, като съдия изпълнител, няма ли да възтържествува справедливостта?

/Брут влиза от вратата с маската на лицето си./

БРУТ: Моля за извинение, Велики Цезар, затова че нахълтах без разрешение!

ЦЕЗАР:*/Искрено./*- На теб не ти е нужно да искаш разрешение, Брут. За приятелите вратите ми винаги са отворени.

КАЛПУРНИЯ: Желаете ли и вие чашка чай?

БРУТ: Много благодаря, госпожо. Но ние трябва по-скоро да излезем. Добре би било да бъдем в сената преди гласуването. Успяхте ли да си отпочинете, мой господине?

ЦЕЗАР: Аз съм свикнал, работейки да си почивам, Брут. Подготвих се за изказването.

БРУТ: Да бяхте си полегнали малко. Не бих искал да се преуморявате.

КАЛПУРНИЯ:*/С безпокойство и внимателно./*- Ти също ли ще отидеш, Цезар?

ЦЕЗАР: Не съм подготвил този текст, за да го прочете Брут вместо мен, Калпурния. За мен и за Рим днес е най-важният ден. Аз трябва да го изживея с всичката му тържественост. Нима не е така, Брут?

БРУТ: Несъмнено, Велики Цезар. Ще бъде така, както вие пожелаете, господарю.

ЦЕЗАР:*/Обличайки се./*- Брут, до мен достигат слухове, че някои сенатори, особено републиканците ме обвиняват в това, че съм ги посрещнал седейки на стола и смятат това като неуважение към тях. Верни ли са тези слухове?

БРУТ: И до мен достигнаха някои укоряващи слухове.

ЦЕЗАР: Но аз им обясних причината, поради която неможех да стана. Тогава страдах от силна диария. Нима не им ли е било съобщено?

БРУТ: Съобщено им беше, господарю. Само, че все още един-двама сенатори продължават да упорстват и говорят, как след това без чужда помощ сте си отишли в къщи.

ЦЕЗАР: Дай ми имената на тези двамата сенатори, Брут. Да ги наградя и тях с ордени.

БРУТ: Ние убедихме и тях, Велики Цезар. Не го приемайте на сериозно.

КАЛПУРНИЯ: / *Малко по-смело.* /- Пригответе се да излизаш ли, Цезар? Добре е да не излизаш днес.

ЦЕЗАР: Това, защо?

КАЛПУРНИЯ: / *С безпокойство.* /- Гадателите казват: „Цезар да не излиза днес от къщи. Защото 15 март ще бъде лош ден за Цезар“. Това го е написал и Шекспир в пиесата си „Юлий Цезар“.

ЦЕЗАР: Да, днес сутринта беше лоша. Епилептичните припадъци, които отдавна не получавах, се започнаха днес. Но, виж сега, нищо ми няма. Ще отида и ще изживея най-почтения за мен ден в Сената. Аз не съм страхливец, Калпурния. Разбирам безпокойството ти. Ти се боиш, че може да има покушение. Тези слухове дойдоха и до мен, но всичко това е нагласено за да има раздор между нас. Щом и Брут е в този списък, как мога да повярвам в такова нещо, Калпурния? От всички имена в този списък, аз се боя единствено от Касий, твоят шурей Брут. Защото, само слуша и малко говори. Лицемер. С фалшива усмивка. Потаен.

БРУТ: Касий е достатъчно умен, за да бъде враг на Цезар. Той знае възможностите си. Вярно е, че ви завижда малко, но тази завист се превърна във възхищение от твоята сила. Почти ти се прекланя.

ЦЕЗАР: Казваш, че в този списък няма от който да се страхувам?

БРУТ: Да, господарю, прав сте. Ние целим да укрепим нашата любов и преданост към вас.

ЦЕЗАР: Щом е така, остава упорито да вървим срещу тези слухове. В крайна сметка един път се умира, а не всеки ден – като страхливците. Да тръгваме вече, Брут.

КАЛПУРНИЯ: Брут е твой приятел и няма защо да крия от него. Снощи те сънувах. Десетки души те нападаха, лежеше на земята целият в кръв. Събудих се, смених си постелите, но повече неможах да заспя.

БРУТ: Казват, че сънищата излизат на обратно. Значи, десетки души ще аплодират Цезар. Ще короноват лидерството му. Ако Цезар не отиде в сената, може много да не гласуват за него. Ако не бъде там, някои сенатори ще добият смелост. Присъствието на Цезар в сената би предотвратило такава евентуална опасност.

ЦЕЗАР: Умен човек си ти, Брут. Не напразно аз те обичам.

КАЛПУРНИЯ: /Застава пред вратата, като бариера. Плаче./

Не отивай, мой Цезар! Моите предчувствия никога не ме лъжат. Това е клопка. Ще те убият. Даже Шекспир...

ЦЕЗАР:/Заставя я да замълчи./- Нима, още ще слушам твоите глупости за Шекспир, за оракули и гадатели...

/Цезар я избутва, Калпурния излиза. След нея излиза и Брут./

VI действие

ПРЕД ВХОДА НА ТЕАТЪР „ПОМПЕЙ“- НА СТЬЛБИТЕ

/Входът на театъра е с 3-4 стъпала. Там стоят и чакат Касий и Каска. До Каска стои гражданинът, който трябва да предаде писмото на Цезар. Касий, и Каска внимателно следят пътя, по който ще дойде Цезар. След известно време се появява свитата начело с Цезар и Брут, а след тях върви телохранителят-воин. Цезар и Брут вървят бавно, разговаряйки. Разговорът не се чува. Повече приказва Цезар, който от време навреме с жестове подсилва казаното. Каска подканва гражданина с писмото да слезе по стълбите и да чака там. Касий влиза вътре в театъра. Цезар е с короната на главата си. А Брут с маската на лицето си. Още не са стигнали до входа на театъра и Каска вдига ръка за да даде знак на Брут, че всичко е готово. Брут поддържа Цезар, и също вдига ръка за да потвърди уговорката. Успокоен Каска влиза в сградата на театъра. Само от време навреме от вратата се показва главата му, той наблюдава улицата. Цезар и Брут, като в забавен каданс стигат до стълбите./

ГРАЖДАНИН: */Стои на колена на разстояние от Цезар и показва писмото в ръката си./* - Господарю, наш! Велики Цезар!

/Войникът минава напред, застава пред гражданина, за да защити Цезар./

БРУТ:*/Минава пред гражданина, сякаш и той да се намеси./*

Какво е това?

ГРАЖДАНИН: Искам да предам това писмо на Великия Цезар.

БРУТ: Сега не му е времето. */Сякаш му подсказва./* Или в него има тайни, които обезателно трябва Цезар да ги знае.

ГРАЖДАНИН: Да, уважаеми Брут! Имаразеснения, които бащата на републиката ни е длъжен да знае... Това е много важно.

БРУТ: Дай го на мен. Аз ще му го предам.

ЦЕЗАР: Остави, Брут. */На гражданина./* - Дай си писмото.

/Войникът взима писмото и го подава на Цезар./

ГРАЖДАНИН: Господарю, прочетете го веднага. Аз само изпълнявам гражданския си дълг. Ако го прочетете веднага, ще научите всичко, което е нужно да знаете. Като научите истината, Вие ще ми бъдете благодарен господарю.

ЦЕЗАР: */Съмнително, към Брут./*- Като че ли ме предупреждава. Ти какво мислиш, Брут?

БРУТ: */С тих глас./* Да, аз също така смятам, Велики Цезар. Имам едно предложение, ако и вие смятате за удачно, да влезем в театъра. Така на първо място ще успокоите театралните дейци, които се жалват, затова че не влизате в театъра им минавайки от тук и второ ще успеете да прочетете това писмо. И вие знаете, театралните дейци не бива да бъдат обиждани. Ако те застанат срещу вас, това като ехо ще се отрази по целия свят и отрицателно ще влия на вашия образ. Защото, общуването между театралите е невероятно. Вие как мислите?

ЦЕЗАР: А, няма ли да закъснеем за Сената?

БРУТ: Имаме време. Не мисля, че ще се забавим вътре повече от десет-петнадесет минути. И на мен ми се струва, че това писмо съдържа важни и необходими неща, които трябва да знаете. Ще бъде по-добре да го прочетете на спокойствие, господарю. Ако разбира се и вие считате за удобно.

ЦЕЗАР: Казваш, по този начин ще премахнем и обидите. */На войника./* Доведи и гражданина. Може да имаме някои въпроси към него. Да се качваме Брут...*/Отново като в забавен кадър. Цезар дава знак с глава на войника. Едновременно изваждат оръжията си и се нахвърлят върху Брут. Брут пада на земята. Докато гледа с учудване Цезар и войника, получава удар след удар./*

ЦЕЗАР:*/Крещи./*- Толкова ли е лесно да убиеш Цезар. Мислиш, че не забелязах маската на лицето ти. Мислиш ме за толкова глупав, че да не взема предпазни мерки. Войници. Очистете всички, които се опитаха да ме убият. */На войниците./* Не стойте!

БРУТ:*/Дава знак с ръка за смяна на осветлението. Крещи./*

Какво става? Какво е това което правите?

ЦЕЗАР: Няма нищо! Ролята на Цезар е най-голямата възможност, която ми попадна в ръцете. Каква полза има авторът от това да показва Цезар в две-три сцени и веднага да го убие. И ти знаеш, че актьорът винаги удължава ролята си.

БРУТ: Ти да не си се побъркал? */Изправя се на крака. Варви към изхода./* Обогаляваш си ролята, променяйки историческата действителност, така ли? Мислиш, че ще ти позволя това. Глупак.

ЦЕЗАР:*/С по мил тон./* Къде отиваш, приятелю?

БРУТ: Не виждаш ли недоумението на публиката, малоумник. Не е ясно смеят ли се, плачат ли. Без това ще изядеш хубаво конско от режисьора и автора. Да не ни се случи ,случка и на нас... Аз не играя. Не играя, умнико!

ЦЕЗАР:*/Препречва му пътя./* - *Пошегувах се , де.*

БРУТ: Не можеш да си правиш шеги в пиеса в която началото и краят са известни.

ЦЕЗАР: */Хваща Брут за ръцете и пада на колене пред него./* - Повече няма да се повтори! Честна дума.

ВОИН: */Сякаш говори през зъби./* - Стига, вече! Престани! Няма да се повтори. */Заплашва го./* - Или наистина да те убием? Така и аз ще влезне в историята на театъра, като човек който наистина е убил Брут на сцената. Може ли да има по добра кариера от това, за един фигурант като мен?

ЦЕЗАР: Недей, стига вече. Не предизвиквай по-голяма трагедия. Освен това, ако това събитие утре се разпространи от медиите, всичките месечни билети за спектакъла ще се продадат за миг. Нека продължим оттам откъдето прекъснахме играта. Хайде...

/Всеки застава на предишното си място. Брут без желание дава знак за промяна на осветлението. Отново като в забавен кадър. Цезар е отпред до него е Брут, а зад тях войникът и гражданинът. Изкачват четирите стъпала на входа. Пръв през вратата влиза Цезар. През отворената врата се вижда, как Каска нанася първия удар с кама във врата на Цезар./

ЦЕЗАР: */Недоумяващ и с ужас се държи за врата./* - Ти какво направи, предател?

/Появява се Касий, който наръгва Цезар по хълбока. Влизайки вътре Брут също си изважда камата. Виждат се много ками и ножове, които нанасят удар след удар по гърба на Цезар. Цезар се опитва да избяга, но безуспешно. С окървавени ръце се опитва да се защити. По време когато се нанасят ударите с ками и ножове, войникът вече е духнал на петите си. Брут също нанася удар с камата си по гърба на Цезар./

ЦЕЗАР: */Обръща се назад и вижда Брут. Отчаян./* - И ти ли, Брут?

БРУТ: */Сваля маската от лицето си./* - Да, Цезар и аз! Ти заслужи това!

/Цезар е под ударите на камите и вече не може да се защити. Пада на земята. Мъртъв. Каска, Касий и Брут се виждат от отворената врата с окървавените си ножове./

КАСКА: /На публиката, показвайки окървавената си кама./- Римляни!
Радостна новина. С тиранина е приключено. Безжизненото му тяло лежи
вътре.

КАСИЙ: /На публиката./- Не трябваше да иска да бъде БОГ .

БРУТ: /Излиза напред. На публиката./- Внимавайте! Нови Цезар-овци
чакат своя час. Не бива да изпадаме в самодоволство. Защото, дървесният
червей е вътре в самото дървото.

КРАЙ

**1 август 2016, Даламан, /Саръгерме/,
Акденизевлери.**

Гюлшен РАСИМ,

e_mail: gulsen_62_kj@abv.bg

Tel.: +359 893 999 149